

D-l Utterson, avocatul, era un bărbat cu o mină aspră, pe care niciodată nu i-o lumina vreun zâmbet; rece, limitat și stângace în discurs; retras în privința sentimentelor; uscățiv, deșirat, prăfos, posomorât și, totuși, cum-necum plăcut. La întâlnirile cu prietenii și când vinul îi era pe gust, ceva emina-mente uman iradia din ochii săi; totuși, acel ceva nu-și găsea niciodată loc în vorbirea lui, ci se afirma nu doar în această simbolică tăcută a chipului de după cină, dar mai des și mai sonor în actele vieții sale. Era sever cu el însuși; bea gin când rămânea singur, ca să-și înăbușe dorința de vinuri scumpe; și, cu toate că-i plăcea la teatru, nu mai trecuse pragul nici unuia de douăzeci de ani. În schimb, avea o toleranță recunoscută față de alții; uneori se mira, parcă stăpânit de invidie, văzând marea presiune pe care o exercitau spiritele, implicate în fărădelegile lor; și, în orice caz extrem, era înclinat să ajute, mai degrabă decât să blameze.

Spunea: „Pe mine unul erezia lui Cain¹ m-atrage. Mi-am lăsat fratele să se ducă dracului în felul său bizar de propriu.“ Având un asemenea caracter, se-ntâmpla frecvent ca el să fie cea din urmă cunoștință respectabilă

¹ Trimitere la episodul biblic din cartea *Genezei*, în care unul dintre primii oameni, Cain, îl ucide pe fratele său, Abel, ca să-l jefuiască.

şi cea din urmă influenţă bună din vieţile unor oameni care se duceau la fund. Iar unora de felul acesta, câtă vreme îi călcau pragul cabinetului, niciodată nu le dădea, şi nici o clipă, senzaţia că şi-ar fi modificat conduita.

Fără îndoială că se pricepea de minune, d-l Utterson; pentru că era, în cel mai bun caz, temperat, până şi prietenia lui părea să se întemeieze pe-o asemenea universalitate a bonomiei. Stă în firea omului modest să-şi primească din mâinile şansei, modelat de-a gata, micul cerc de prieteni – şi chiar acesta era felul de-a fi al avocatului. Prietenii săi erau de-acelaşi sânge ca şi el, sau dintre cei pe care-i cunoştea de cel mai mult timp; sentimentele lui, precum iedera, erau excrescenţe ale timpului – nu presupuneau nici un fel de adecvare din partea obiectului pe care şi-l alegeau. De unde, fără îndoială, şi relaţia dintre el şi d-l Richard Enfield, ruda sa îndepărtată, bine-cunoscutul om de lume. Pentru mulţi era un mister de nepătruns ce puteau vedea cei doi unul la celălalt – sau ce anume puteau avea în comun. Cei care-i întâlneau, în cursul plimbărilor duminicale, relatau că nu-şi spuneau nimic, păreau peste măsură de posomorâţi, şi-ar fi întâmpinat c-o evidentă senzaţie de uşurare apariţia oricărui prieten. Şi totuşi, amândoi puneau cel mai mare preţ pe aceste mici excursii, le numeau cele mai preţioase nestemate ale

fiecărei săptămâni și nu numai că renunțau la orice plăcere de ocazie, dar opuneau rezistență până și la chemările treburilor, numai ca să se poată bucura de plimbări nestingheriți.

Din întâmplare, drumul îi conduse, în cursul uneia dintre aceste hoinăreli, pe o stradă lăturalnică dintr-un cartier londonez aglomerat. Era mică strada și ceea ce s-ar numi liniștită, numai că, în zilele de lucru, acolo se desfășura un comerț însuflețit. Locuitorii o duceau bine cu toții, după cum s-ar fi zis, și toți nutreau speranțe, într-o continuă emulație, de-a o duce și mai bine și de a-și etala surplusul de câștiguri sub formă de cochetării, așa încât vitrinele acelor magazine, înșirate de-o parte și de cealaltă a străzii, parcă se-ntreceau și ele care să fie mai atrăgătoare, precum două șiruri de negustorese zâmbitoare. Chiar și duminica, deși farmecele prea înflorate și le acoperea și rămânea, prin comparație, necălcată de pașii clienților, strada respectivă tot ieșea în evidență, din mijlocul acelei vecinătăți insipide, precum focul într-o pădure; obloanele ei proaspăt vopsite, alăturile bine lustruite, aspectul general de curățenie și aerul de veselie nu puteau să nu atragă și să nu bucure privirile trecătorilor de ocazie.

La două intrări de unul dintre colțuri, pe mâna stângă în direcția de mers către est, fațada continuă era întreruptă

de intrarea într-o curte interioară; și tocmai în punctul acela, o clădire oarecum sinistră își împingea frontonul înspre stradă. Avea două niveluri și nu prezenta nici o fereastră, doar o ușă la nivelul parterului și, ca un fel de frunte oarbă, un perete mai decolorat, la nivelul de sus. Prin toate trăsăturile ei, purta însemnele unei neglijări prelungite și sordide. Ușa în sine, lipsită și de sonerie, și de inel de ciocănit, avea suprafața bășicată și decolorată. Vagabonzii își făceau culcușul în pragul ei și-și scăpărau chibriturile de tăblie; copiii se jucau pe treptele din fața ei; vreun elev de școală își încercase briceagul pe mulurile ei – și, de aproape o generație întreagă, nimeni nu intervenise ca să-i alunge pe toți acești vizitatori de pripas, nici să repare stricăciunile pe care le provocaseră.

D-l Enfield și avocatul treceau, pe cealaltă parte a străzii lateralnice; dar când ajunseră chiar în dreptul intrării în curtea interioară, cel dintâi își ridică bastonul și-i atrase atenția celuiilalt către ușă.

— Ai remarcat vreodată ușa de colo? întrebă, iar când partenerul de plimbare îi răspunse afirmativ, continuă: În mintea mea, se leagă de-o poveste foarte curioasă.

— Nu, zău? se miră d-l Utterson, apoi adăugă, pe un ton ușor schimbat: Și care să fie aceea?

— Păi, uite ce și cum s-a întâmplat, încep să povestescă d-l Enfield. Mă-ntorceam spre casă, de undeva de la capătul pământului, pe la ora trei a unei dimineți de iarnă sumbră, și drumul meu trecea printr-o parte a orașului unde nu aveai literalmente nimic de văzut, numai felinare. Străzile se-nșirau așa, una după alta, și toată lumea dormea – o stradă, și înc-o stradă, și-ncă una, toate luminate, ca și cum s-ar fi înșirat într-o procesiune, și toate pustii ca o biserică –, până am ajuns, așa, într-o stare de spirit cum are omul uneori când ascultă, și-ascultă, și-ncepe să tânjească după silueta unui polițist. Dintr-odată, am văzut, în schimb, alte două siluete: întâi, un bărbat mic de statură, care mergea șontăcând înspre est, cu pasul destul de grăbit; apoi, o fetiță, care să fi avut opt sau zece ani și care alerga, pe cât o țineau picioarele de repede, pe o stradă perpendiculară pe aceea. Ei bine, domnule, cei doi s-au ciocnit la întretăierea străzilor, cum era și firesc, dar lucrul cu adevărat oribil abia după aceea a urmat: bărbatul a călcat pe trupul copilei, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, și a lăsat-o acolo, trântită la pământ și zbierând. Așa, când povestești, nu sună a mare lucru, dar când am văzut scena, mi s-a părut infernală. Parcă nici nu era un bărbat obișnuit – arăta, mai degrabă, a dihanie blestemată. Am strigat după el – „Ei, tu de colo!“ –, am luat-o la fugă, l-am

apucat de guler pe individ și l-am adus înapoi la locul faptei, unde se-adunase deja un grup destul de mare, în jurul fetei care zbiera. Omul a rămas absolut calm, n-a opus nici o rezistență, dar s-a uitat la mine atât de urât, încât m-a cuprins o nădușeală rece și-a început să mi se prelingă pe spate. Oamenii care se-adunaseră acolo erau chiar din familia fetei, și n-a mai trecut mult, că și-a făcut apariția și doctorul, după care fetița fusese trimisă. În fine, copila nu pățise mare lucru, mai curând era speriată, cel puțin așa susținea felcerul acela – și-ai fi zis c-atunci și-acolo se termina toată povestea. Numai c-a intervenit o situație cel puțin curioasă. Omul meu îmi displicuse de la prima vedere. La fel și rudelor fetei – asta era și firesc să se-ntâmple. Dar ceea ce m-a frapat a fost comportamentul doctorului. Era genul de spițer oarecare, cumsecade, nu ieșea în evidență nici prin vârstă, nici prin înfățișare, doar că vorbea c-un accent puternic de Edinburgh și-ai fi zis că era la fel de simțitor ca un cimpoi. Și totuși, domnule,

facea și el ca oricare dintre noi, ceilalți: ori de câte ori se uita la prizonierul meu, îl vedeam pe felcer cum se albea la față, de parcă i-ar fi venit să verse și-ar fi vrut să sară la el, să-l omoare. Mi-am dat seama ce-i trecea prin minte, după cum și el și-a dat seama ce-mi trecea mie; dar, fiindcă nici nu putea fi vorba să-l omorâm, am făcut și noi ce se putea. I-am spus individului că eram în stare, și foarte doritori, să transformăm incidentul într-un asemenea scandal, încât numele lui s-ajungă să pută de la un capăt al Londrei la celălalt. Dacă avea, prin tot orașul, vreun prieten, sau o oarecare trecere la cineva, ne luam asupra noastră să facem în așa fel încât să le piardă. Și-n tot acest timp, cât îl înfie-ram cu vorbele mai ceva decât cu fierul înroșit în foc, le țineam pe femei cât mai departe de el cu putință, pentru că erau dezlănțuite ca niște harpii. N-am văzut în viața mea un cerc de chipuri atât de încrâncenate – iar omul stătea în mijloc și arbora un fel de calm sumbru și rânjit. Era și înfri-coșat, asta se vedea, însă le făcea față, domnule, mai ceva ca Satana însuși. „Dacă insistați să vă pricopsiți cu bani din accidentul ăsta, bineînțeles că n-am scăpare“, a zis. „Nici un gentilom nu-și dorește altceva decât să evite o scenă. Spuneți-vă prețul“, a zis. Ei bine, l-am stors de o sută de lire, pentru familia copilei; se vedea clar c-ar fi vrut să se fofileze, dar noi toți la un loc aveam o atitudine care nu

anunţa nimic bun, așa că, până la urmă, a cedat. Următoarea mișcare a fost să producă banii; ei, și unde crezi că ne-a dus – tocmai la ușa de colo. A scos brusc din buzunar o cheie, și nici n-a intrat bine, că s-a și întors cu suma de zece lire în monede de aur și un cec cu antetul băncii Coutts, decontabil purtătorului, semnat cu un nume pe care nu-l pot divulga, deși este unul dintre punctele-cheie ale poveștii pe care ți-o spun – atâta pot să spun, că numele acela era foarte cunoscut, un nume pe care-l vezi adesea tipărit prin ziare. Cifra nu era deloc mică; dar semnătura făcea mult mai mulți bani, cu condiția să fi fost autentică. Mi-am luat libertatea de a-i atrage atenția individului că toată povestea părea cel puțin deplasată și că nici un om normal, în viața de zi cu zi, nu intră pe ușa beciului, la ora patru dimineața, și nu iese cu cecul altuia, pentru o sumă de aproape o sută de lire. Dar el a rămas absolut calm și la fel de rânjit. A zis: „Nu vă faceți griji. Stau cu dumneavoastră până se deschid băncile și decontez chiar eu cecul acesta.“ Drept care, am luat-o cu toții din loc – doctorul, tatăl fetei, omul nostru, eu – și ne-am petrecut restul orelor nopții la mine acasă; iar a doua zi dimineață, după ce ne-am luat micul dejun, am pornit în grup către bancă. Am depus cecul eu însumi, spunând că aveam toate motivele să cred că era fals. Când colo, nici vorbă – cecul era perfect valabil.